

FLAMENCODANS IN LIMBURG - VLAANDEREN

Carina Lopez Plantaz - Flamenco als levend erfgoed in migratiecontext

Flamenco is een **podiumkunst** die dans, zang en gitaarspel combineert tot een expressieve eenheid. Deze dansvorm is ontstaan in Andalusië, in het zuiden van Spanje, en draagt sporen van eeuwenlange culturele uitwisseling: Moorse invloeden, Roma-tradities, Arabische muziek en elementen uit Afrika en Latijns-Amerika.

Flamenco staat sinds 2010 op de Representatieve Lijst van het Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid van UNESCO.

Dans, zang en gitaar

Flamenco bestaat uit drie onlosmakelijk verbonden elementen: **de dans** (*baile*), **de zang** (*cante*) en **het gitaarspel** (*toque*). Die drie gaan voortdurend met elkaar in dialoog: de danser volgt de muzikant en de muzikant volgt de danser. Muziek is een leidraad, maar staat niet los van het lichaam. Via het **voetenwerk** (*zapateado*), de armbewegingen (*braceo*), het handgeklap (*palmás*) en de lichaamshouding creëert de danser ook zelf ritme en sfeer.

De structuur van flamenco is opgebouwd rond het **compás**: de metrische eenheid die per flamencostijl (*palo*) verschilt. **De búlerías**, een snelle, levendige en ritmische flamencostijl, heeft een ander compás dan een **soleá**, een diep emotionele zang- en dansstijl binnen de flamenco, of een **alegrías**, die juist feestelijk en energiek is. Tijdens feesten wordt ook de **Sevillana** gedanst. Deze dansstijl is populair en toegankelijk. Binnen elk compás plaatst de danseres haar accenten - de nadrukken in het ritme - door bijvoorbeeld krachtiger voetenwerk, passen en figuren.

Duende

Naast de techniek is er het duende, een begrip waarvoor geen exacte vertaling bestaat. Het verwijst naar een ongrijpbare kracht die een goede flamenco-uitvoering bezielt: een diepgevoelde emotie die de danser, de muzikant en het publiek verbindt. Flamenco gaat over vreugde en verdriet, liefde en verlies, verzet en overgave. Een goede flamencodanser kan techniek combineren met emotionaliteit, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gezichtsuitdrukkingen.

Puro en fusion

Binnen de flamencowereld bestaan er twee herkenbare stromingen. **De flamenco puro** is de vorm die historisch verbonden is met de Roma-gemeenschap van Andalusië. Deze stijl put uit een orale traditie van lied en dans die generaties lang werd doorgegeven binnen families en gemeenschappen. **De fusionstijl** combineert flamenco met ballet, jazzdans of moderne dans. Beide stromingen bestaan naast elkaar en zorgen soms voor levendige debatten over wat 'echt' is, wat mag veranderen en wie dit bepaalt.

Flamenco in Vlaanderen

In Vlaanderen is flamenco levend aanwezig. In **Limburg** bijvoorbeeld, is flamenco geworteld in de geschiedenis van de Spaanse arbeidsmigratie naar de mijnstreek van Limburg. Vanaf de jaren zestig trokken gezinnen uit Zuid-Spanje naar Genk, Beringen, Heusden-Zolder en omliggende gemeenten om er in de mijnen te werken. Zij brachten hun cultuur mee: hun taal, hun keuken, hun muziek. En hoewel de eerste generatie zich eerst op de achtergrond hield, groeide flamenco generatie na generatie uit tot een belangrijke drager van identiteit en gemeenschapsgevoel.

Vandaag dansen mensen van uiteenlopende achtergronden in Vlaamse flamencostudio's. Ook worden er jaarlijks door verschillende flamencogemeenschappen in Vlaanderen optredens en samenkomsten georganiseerd. Zo is er bijvoorbeeld de **Fiesta Rociera** in Vilvoorde, een traditioneel Spaans volksfeest waar leden van de Spaanse diaspora samenkomen. Het feest omvat een processie, Spaans eten en uiteraard flamencodans. Workshops en spontane dansmomenten nodigen bezoekers uit om zelf de basispassen van de flamenco te leren en deel te worden van de feestelijke sfeer.

THEMA

Muziek en podiumkunsten

TREFWOORD

#dans